

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

LAUSUNTO 20.5.2016

TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN KUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESI- TYKSEKSI LIIKENNEKAAREKSI SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä vastaa kuntayhteistyöstä Suomen kakkoskeskuksessa. Huolehdimme seudun rakenne- ja liikennejärjestelmäsunnittelusta sekä MAL-sopimusmenettelystä valtion kanssa. Liikuminen on merkittävä kaupunkiseudun elinvoimaisuuteen ja arjen sujuvuuteen liittyvä tekijä, joten haluamme osaltamme olla mukana kehittämässä myös liikennejärjestelmää koskevaa lainsäädäntöä.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä pitää MaaS-konseptia hyvänä visiona tulevaisuuden liikkumiseen. Se tarjoaa uudenlaisen näkymän suomalaisten liikkumismahdollisuuksiin ja liikkumiseen liittyvään liiketoimintaan. Tavoitteen mukaisesti yksityisomistuksessa oleva henkilöauto ei jatkossa ole aina paras vaihtoehto. Jotta ajattelumalli toimisi käytännössä, tulee tarjolla olla erilaisia liikkumispalveluita ja asiakkailta tietoa niiden ostamisesta ja käyttämisestä. Liikennekaari mahdollistaa monipuolisesti erilaisten liikkumispalveluiden tuottamisen ja matkojen yhdistelyn sekä velvoittaa toimijat avaamaan tietoa palveluistaan.

Tampereen kaupunkiseutu on edelläkävijä MAL-ajattelussa ja kaupunkiseutua kehitetään kokonaisvaltaisesti huomioiden asuminen, muu maankäyttö ja liikenne. Toimijoiden yhteistyönä on jo saavutettu kuntalaisten liikkumistottumuksissa muutoksia kestävämpään suuntaan. Liikkumistottumukset muuttuvat hyvin hitaasti ja siten liikennekaaren mahdollistamien uusien liikkumispalveluiden toteutuminen kannattavana liiketoimintana voi viedä aikaa. Olisi toivottavaa, että liikennekaaren valmistelun yhteydessä kuvattaisiin, miten viranomaiset voivat toimillaan konkreettisesti tukea liikennekaaren mahdollistamaa toimintaympäristön muutosta. Näkemyksemme mukaan muutos toteutuu kokeilujen kautta pienin askelin. Tampereen kaupunki on ollut liikenteen digitalisaatiossa edelläkävijänä. MAL-sopimuksessa Tampereen kaupunkiseudun kunnat ovat sitoutuneet toimimaan kokeilualustana liikenteen uusille digitaalisille ja älykkäille palveluille ja edistämään yhteiskäyttöisen tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoa.

Liikkumispalveluiden toteutuminen tulee olemaan erilaista kaupungeissa ja maaseudulla. Tampereen kaupunkiseudulla on sekä tiivistä kaupunkimaista rakennetta että harvaan asuttuja alueita. Kaupunkiseudulla tullee siten pitkällä aikavälillä realisoitumaan koko liikkumispalveluiden kirjo. Seudun liikennejärjestelmän kehittämisessä painopiste on joukkoliikenteessä. Jakamistalouden mahdollisuudet ja kutsupohjaiset palvelut ovat tervetullut lisä harvempien alueiden ja hiljaisemman ajan liikkumiseen.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Hallituksen esityksessä esitetään toistaiseksi säilytettäväksi nykyiset tieliikenteen ja rautatieliikenteen toimivaltaiset viranomaiset. Valmisteilla olevan maakuntauudistuksen myötä myös maakunnille voi tulla julkisen liikenteen tehtäviä. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän mielestä on tärkeää, että kaupunkiseudulla on jatkossakin toimivaltainen joukkoliikenteen seudullinen viranomainen, jolla on kokonaisvastuu joukkoliikenteen pitkäjänteisestä suunnittelusta ja järjestämisestä. MAL-sopimuksen mukaisesti lähivuosina selvitetään joukkoliikenteestä vastaavien viranomaisten roolit ja toimivalta-alueet. Näkemyksemme mukaan selvityksen tulisi sisältää maantieliikenteen lisäksi myös rautatieliikenne.

Markkinaehtoisia liikennepalveluita syntyy helpoiten kannattavimmille reiteille ja vähemmän kysynnän alueet ja ajankohdat jäävät yhteiskunnan tuottamien liikennepalveluiden varaan. Tämä voi johtaa kuntien joukkoliikennekustannusten nousuun myös suurilla kaupunkiseuduilla. Markkinaehtoisia liikennepalveluita voi syntyä kokeiluhenkisesti nopeasti, mutta palveluista voidaan myös luopua yhtä nopeasti, mikäli tuotto-odotukset eivät toteudu. Tämä on huono asia yhdyskuntarakenteen kehittymisen kannalta. Esityksen mukaan toimivaltainen viranomainen voi tarvittaessa päättää yksinoikeuden asettamisesta rautateiden ja maanteiden julkisiin henkilöliikennepalveluihin. Tällöin kuntalaisille olisi nykyiseen tapaan tarjolla vakaa liikkumispalvelu ja kunnille kohtuullinen joukkoliikennekustannus, mutta liikennekaaren mahdollistama murros ei toteudu. Eri osapuolten yhteistyönä tulisi luoda toimivia työkaluja ja käytänteitä, jotta liikenne markkinana voi kehittyä kaupunkiseudun kestäväen kasvun tavoitteita tukien ja jotta uudet yksilöllisemmät liikennepalvelut ja julkisesti hankittu perinteisempi joukkoliikenne näyttäytyvät käyttäjille helppona ja houkutteleva kokonaisuutena.

Liikennekaaren tavoitteleva liikennejärjestelmän tehokkuuden kehittymisen vähentää etenkin kaupunkiseuduilla korostuvia tieliikenteen negatiivisia vaikutuksia. Joukkoliikenteen käytön sekä erilaisten kimppekyytien ja yhteiskäyttöautojen lisääntyminen vähentää ajoneuvosuoritetta ja siten vähentää liikenneväylien ruuhkautumista, autojen pysäköintitilan tarvetta ja meluhaittoja ja parantaa ilmanlaatua. Kaupunkiseudulla tällaista kaupunkilaisten elinympäristön laatua parantavaa kehitystä pidetään edistyneenä.

Tampereella 20.5.2016

Päivi Nurminen
seutujohtaja
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä